

Obsah

Předmluva	11
Konvence	12
1. Co je Delphi?	13
1.1 Kořeny Delphi.....	13
1.2 Konkurent – Visual Basic	13
1.3 Programování s komponentami	13
1.4 Object Pascal	15
2. Programování v Delphi	16
2.1 Vizualní vytváření programů	16
2.2 Programování s Object Pascalem.....	17
2.3 Shrnutí.....	18
3. Základy Object Pascalu	19
3.1 Struktura programu	19
3.2 Co jsou standardní příkazy a rezervovaná slova?	23
3.3 Rezervované znakové řetězce.....	23
3.4 Co jsou identifikátory?.....	24
3.5 Shrnutí.....	24
3.6 Úlohy	24
4. První pohled na vývojové prostředí	26
4.1 Okna Delphi	26
4.2 Kompilace a spouštění programů	28
4.3 Práce s editorem	30
4.4 Object Inspector.....	31
4.5 Možnosti projektu	33
4.6 Shrnutí.....	35
4.7 Testové úlohy.....	35
5. První program	36
5.1 Tlačítka a titulky	36
5.2 Změna vlastností v programu.....	38
5.3 Editační pole	39
5.4 Další komponenty	41
5.5 Shrnutí.....	45
5.6 Testové úlohy.....	46

6. Technické zázemí	47
6.1 Bity a bajty.....	47
6.2 CPU.....	49
6.3 Paměť	50
6.4 Čísla a programy v paměti	50
6.5 Registry a cache	52
6.6 Jak rychlý je procesor?	53
6.7 Vektory přerušení.....	53
6.8 BIOS.....	54
6.9 Operační systém.....	54
6.10 Kompilátor	54
6.11 16 a 32 bitů	55
6.12 Pády programu a ochranné mechanismy	55
6.13 Shrnutí.....	56
7. Proměnné, konstanty a datové typy	57
7.1 Co jsou to proměnné?.....	57
7.2 Celá čísla	58
7.3 Booleovské hodnoty	62
7.4 Reálná čísla	64
7.5 Znaký	65
7.6 Řetězce znaků	67
7.7 Konstanty	72
7.8 Typizované konstanty	74
7.9 Inicializace proměnných.....	74
7.10 Fundamentální a generické datové typy	74
7.11 Přetypování.....	75
7.12 Shrnutí.....	75
7.13 Testové úlohy.....	76
8. Operátory, výrazy a příkazy	78
8.1 Výrazy a operátory.....	78
8.2 Logické výrazy	79
8.3 Aritmetické výrazy	81
8.4 Výrazy s řetězci.....	82
8.5 Přiřazení.....	83
8.6 Shrnutí.....	85
8.7 Testové úlohy.....	85
9. Procedury a funkce	86
9.1 Co je funkce?	86
9.2 Jak se definují funkce?.....	88
9.3 Předávání parametrů	89
9.4 Vnořená volání funkcí	93
9.5 Co je to procedura?.....	94
9.6 Lokální proměnné a konstanty	95
9.7 Lokální procedury a funkce	96

9.8 Bloky příkazů a viditelnost.....	97
9.9 Formální deklarace procedur a funkcí.....	100
9.10 Konstanty, veřejné a netypizované parametry.....	101
9.11 Předdefinované procedury a funkce.....	102
9.12 Struktura programu s ohledem na procedury a funkce.....	102
9.13 Rutiny zpracování událostí.....	102
9.14 Rekurze.....	103
9.15 Shrnutí.....	105
9.16 Testové úlohy.....	106

10. Řídící struktury **108**

10.1 Rozhodování.....	108
10.2 Cykly.....	115
10.3 Skoky.....	121
10.4 Vnořování.....	122
10.5 Shrnutí.....	124
10.6 Testové úlohy.....	125

11. Uživatelem definované typy, pole a záznamy **126**

11.1 Význam vlastních typů.....	126
11.2 Definice vlastních typů.....	127
11.3 Výčtové typy.....	127
11.4 Intervaly.....	129
11.5 Množiny.....	130
11.6 Záznamy.....	131
11.7 Variantní záznamy.....	135
11.8 Pole.....	141
11.9 Pole jako parametr.....	147
11.10 Otevřené pole jako parametr.....	147
11.11 Shrnutí.....	148
11.12 Testové úlohy.....	149

12. Zajímavé procedury a funkce **151**

12.1 Aritmetické rutiny.....	151
12.2 Práce s ordinálními hodnotami.....	154
12.3 Rutiny pro práci s řetězci.....	156
12.4 Rutiny pro datum a čas.....	161
12.5 Rutiny pro převádění reálných čísel.....	164
12.6 Praktická dialogová okna.....	165
12.7 Další užitečné rutiny.....	166
12.8 Shrnutí.....	167
12.9 Testová úloha.....	167

13. Ukazatele	168
13.1 Co jsou ukazatele?.....	168
13.2 Rezervování a uvolňování paměti.....	170
13.3 Spojivé seznamy.....	173
13.4 Operátory pro ukazatele.....	180
13.5 Netylizovaný ukazatel.....	180
13.6 Procedury a funkce jako proměnné.....	181
13.7 Shrnutí.....	182
13.8 Testové úlohy.....	183
14. Práce s jednotkami	184
14.1 Co je jednotka?.....	184
14.2 Jednotky pro formuláře.....	185
14.3 Vkládání jednotek do projektu a jejich odstraňování.....	186
14.4 Struktura jednotky.....	187
14.5 Volání jednotky.....	189
14.6 Oblast platnosti a kruhové reference.....	191
14.7 Součásti programu a přípony souborů.....	192
14.8 Shrnutí.....	193
14.9 Testové úlohy.....	193
15. Objekty	194
15.1 Co jsou objekty?.....	194
15.2 Několik nových pojmů.....	195
15.3 Atributy.....	196
15.4 Metody.....	197
15.5 Dědičnost.....	198
15.6 Překrytí atributů a metod.....	199
15.7 Konstruktory a destruktory.....	202
15.8 Metody tříd.....	203
15.9 Ukazatele na metody.....	204
15.10 Vlastnosti.....	205
15.11 Private, public, published a protected.....	209
15.12 Operátory is a as.....	210
15.13 Přístup pomocí identifikátoru self.....	211
15.14 Dědění ukazatelů v Delphi.....	212
15.15 Polymorfismus a kompatibilita přiřazení.....	213
15.16 Shrnutí.....	215
15.17 Testové úlohy.....	216
16. Formuláře a komponenty	217
16.1 Kde se berou formuláře a komponenty?.....	217
16.2 Jak vypadá program v Delphi?.....	220
16.3 Hlavní formulář.....	221
16.4 Vzájemné aktivování formulářů.....	221
16.5 Shrnutí.....	223

17. Výjimky	224
17.1 Co jsou výjimky?	225
17.2 Try...Except	225
17.3 Třídy výjimek	228
17.4 Jaké výjimky existují?	229
17.5 Try...finally	230
17.6 Raise	231
17.7 Tiché výjimky	232
17.8 Vlastní třídy výjimek	233
17.9 Shrnutí	234
18. Práce se soubory	235
18.1 Co jsou soubory?	235
18.2 Práce se soubory	235
18.3 Textové soubory	237
18.4 Datové soubory	239
18.5 Netypizované soubory	241
18.6 FindFirst, FindNext a FindClose	242
18.7 Ošetření chyb	245
18.8 Další rutiny pro práci se soubory	247
18.9 Shrnutí	249
18.10 Testové úlohy	250
19. Práce s dynamickými knihovnamí	253
19.1 Použití DLL v programech v Delphi	253
19.2 Psaní DLL v Delphi	257
19.3 Inicializační kód DLL	258
19.4 Volací konvence CDecl, StdCall, Pascal a Register	258
19.5 Shrnutí	259
20. VCL	260
20.1 Hierarchie objektů	260
20.2 Třídy TObject a TPersistent	261
20.3 Třídy TComponent a TControl	261
20.4 Třídy TWinControl a TGraphicControl	262
20.5 Komponenty z palety komponent	262
20.6 Přehled jednotek VCL	263
20.7 Objekty z VCL	264
20.8 Komponenty, které na paletě chybí	265
20.9 Rozšíření VCL v Delphi 2	265
20.10 Shrnutí	266
21. Integrovaný assembler	267
21.1 Jak se integrovaný assembler používá?	267
21.2 Základy strojového jazyka	268
21.3 Návěští v blocích assembleru	270

21.4 Přístup k registrům a proměnným.....	271
21.5 Příklad.....	273
21.6 Shrnutí.....	277
21.7 Testová úloha.....	277
22. Psaní vlastních komponent	278
22.1 Jak se komponenta vytváří?.....	278
22.2 Odvození z třídy předka.....	279
22.3 Příklad: nová komponenta Label.....	280
22.4 Přidávání nových komponent na paletu.....	282
22.5 Vlastnosti, události a metody komponent.....	283
22.6 Příklad: minikomponenta.....	289
22.7 Registrace komponent.....	290
22.8 Testování komponenty.....	290
22.9 Symboly a soubory nápovědy.....	292
22.10 Editory vlastností.....	292
22.11 Shrnutí.....	294
23. Příkazy kompilátoru	296
23.1 Přepínače.....	296
23.2 Parametrové příkazy.....	297
23.3 Podmíněné příkazy.....	298
23.4 Přehled přepínačů a parametrových příkazů.....	300
23.5 Nastavení v IDE.....	303
23.6 Konzolové aplikace.....	304
23.7 Shrnutí.....	306
24. Novinky v Delphi 2	307
24.1 Změny ve stávajících typech.....	307
24.2 Změny v kompilátoru.....	310
24.3 Nové komponenty.....	311
24.4 Jednotka Math.....	312
24.5 Thready.....	312
24.6 Shrnutí.....	318
25. Co je nového v Delphi 3	319
25.1 Balíčky.....	319
25.2 Změny v knihovnách.....	320
25.3 Znakové sady.....	321
25.4 Resourcestrings.....	322
25.5 Shrnutí.....	322
26. Řešení úloh	323
Rejstřík	340